

BEROEPSBELANGEN

LOSSE OPMERKINGEN AANGAANDE „HET TANDHEELKUNDIG ONDERWIJS”

Naar aanleiding van het artikel: „Het onderwijs” in het September-nummer van het Tijdschrift, gevoelt ondergeteekende, met toestemming van de redactie, ook behoefte zich te uiten.

Ofschoon geen lid van de Onderwijs-commissie, heeft hij toch eenige malen het genoeg gehad, besprekingen en vergaderingen daarvan bij te wonen, de notulen en verdere stukken van deze studie-commissie te lezen. Steeds is het hem hierbij opgevallen, dat critiek op doceerende personen, nooit is geleverd en een spreker, die in dit onderdeel mocht verdwalen, zoo spoedig mogelijk het zwijgen werd opgelegd.

Nu echter uit het midden der lectoren zelf een stem opgaat, die van Mejuffrouw Schuiringa, mag men zich toch wel met gepaste eerbied over dit verboden thema uitlaten, al zij het dan ook alleen binnen de grenzen van het in het Sept.-nummer gedrukte stukje. Men mag toch aannemen, dat schrijfster er het belang van inziet, dat hare opmerkingen van docentenzijde in het openbaar worden besproken.

De klacht over de min of meer aangename zangwijze van den hoofdredacteur, behoeft ik niet te behandelen. Hopelijk heeft zijn stem na de vacantierust weer die zuiverheid bereikt, welke des hoofdredacteurs zijn zal, aangenomen tenminste, dat inderdaad zijne vocale prestaties, voor eeniger personen fijngevoelige ooren aan het aftakelen waren geraakt.

Hierop volgt nu de positieve uitspraak:

„Genoemd onderwijsmonopolie heeft reeds jarenlang dag in dag uit met terzijde stelling van hunne (de Lectoren) persoonlijke belangen en voorkeur voor wetenschappelijken arbeid al hunne krachten ingespannen om onder de ongunstigste maatschappelijke toestanden van het laatste decennium althans voor de studenten van het onderwijs te maken, wat er van te maken valt.”

Ik moet onmiddellijk toegeven, wanneer men zonder voorbehoud dit kan uitspreken, kan men tevreden zijn; het grenst bijna aan het niet meer menselijke om zoo met uitschakeling van zichzelf en zijn persoonlijk belang, zich te kunnen geven. Ieder praktiseerend tandarts neme zich deze taakvervulling ten voorbeeld.

Bedroeven kan het ons alleen, dat dit volgens schrijfster geldt, voor verschillende leden van het college en blijkbaar niet voor allen en dat die goedwilligen slechts beloond werden met onaangenaamheden en kleingeestige critiek.

Van welke zijde deze kwam behoeft, geloof ik nog eenige toelichting, maar toch zeker niet van de O. en E.-commissie of eenig ander orgaan der Ned. Mij. tot Bev. der Tandheelkunde of van de praktiseerende tandartsen.

Na deze ontboezeming van op zijn zachtst gezegd eenige zelfvoldaanheid, komt een tekortkoming, n.l. zij ligt hierin, dat de docenten de behoefte missen om hun werk steeds, overal en altijd naar buiten te doen uitkomen. Misschien zou dit chronisch missen van deze behoefte over de geheele linie te veranderen, liefst te verbeteren zijn. Men zal zijn licht niet onder de korenmaat steken. Zich bepalende tot deze quaestie van het onderwijs, hadden, wat mij betreft, deze docenten er dan maar eens een 1000 kaars lamp moeten inzetten. Het zou voor menigen tandheelkundige veel tijd en moeite hebben gespaard, wanneer de leden van gezegd college zich als leiders hadden uitgesproken voor de Mij.-commissie. Deze laatste had zich, geloof ik, gaarne laten welgevalen, dat het lectoren-college in de onderwijsmaterie het ambt van toezienend voogd had uitgeoefend. Wanneer Mej. S. niet inziet, dat de Ned. Mij. tot Bev. der Tandheelkunde een meening *moet* hebben aangaande het onderwijsvraagstuk, dan kan ik dit alleen toeschrijven aan een misverstaan van de werkwijze van deze organisatie en de plaats welke ze voor onze professie inneemt en moet innemen. Liefst een meening, gelijklopend met het lectoren-college anders zal het succes voor beiden twijfelachtig zijn. De algemeene richting kan, en volgens mij, moet worden aangewezen, door dit bij uitstek deskundige college, althans wat de onderwijstechniek betreft. Wanneer deze leiders zich hiervan echter afhouden, zoo maken zij de andere, de Onderwijs-commissie, tot leiders met als gevolg een minder aangenaam gevoel aan docentenzijde, zooals nu naar buiten blijkt in het Sept. Tijdschrift-nummer.

Het college van lectoren, dat men zoo gaarne als gezaghebbend wil erkennen, domineert niet. Het is de laatste jaren

overstag gegaan van Acad. Statuut naar Rapport-Sanders c.s. (minstens twee leden) naar verplicht cand.-examen geneeskunde, en dus naar ongeveer alle mogelijkheden, welke dit punt kunnen opleveren. Men vraagt zich op het oogenblik af, welke liefde nu weer zal volgen en mijns inziens, gezien deze veranderingen, met recht.

Het plotseling omzwaaien van zienswijze van twee leden, lectoren van de Onderwijs-commissie, is niet goed te praten, door te zeggen, dat deze in die commissie zaten als tandarts en niet als onderwijshoofd. Deze meening van Mej. S. is bovendien onjuist.

Deze beide leden zijn in de Onderwijs-commissie gevraagd als *lector* en niet als tandarts Maatschappij-lid. Eén van deze twee was in 1921 geen lid der Maatschappij en is nog twee jaar lid der Commissie gebleven, zonder Maatschappij-lid te zijn. Een derde lector, eveneens geen lid der Maatschappij, was ook gevraagd. Deze had echter bedankt.

Het voeren van den titel: lector in de Tandheelkunde brengt nu eenmaal mede, dat men voor meer dan vol wordt aanzien. Is het dan buitenstaanders, leeken, zwaar aan te rekenen, wanneer zij in deze veranderingen van opinie, een negeeren en tot niets terugbrengen van den arbeid van een belangrijke studie-commissie der Maatschappij zien? Wanneer Mej. S. de notulen van deze commissie-vergaderingen eens naleest, wat haar zeker zou worden toegestaan, dan zou zij kunnen vernemen, hoe zwaar de uitspraken van deze lectoren-commissieleden op anderen van invloed waren. Had toch het lectoren-college maar eenige behoefte gevoeld, zich naar buiten te uiten, niet voor alle tandartsen, maar b.v. alleen, zooals Mej. S. het uitdrukt, voor die enkele leeken leden op onderwijsgebied, welke de rapporten samenstellen. Deze bezitten heusch wel onderscheidingsvermogen genoeg om te bepalen in hoeverre ze „leek” zijn of als tandheelkundigen met gezonde hersenen met de wetenschappelijke werkers kunnen medepraten. Deze leeken gevoelen wel de behoefte zich uit te spreken niet altijd en overal, maar daar, waar zij meenen den tandheelkundigen stand te kunnen dienen. Als verdere strubbeling voor den goeden gang van zaken wordt het toenemend aantal studenten genoemd, dat, naar ik meen, nu weer vermindert. Slechte gebouwen, „ontelbare trapjes”, slechte hygiëne, onvoldoende bezoldiging, veranderde mentaliteit der studeerenden enz. Min of meer gelden deze tegenwerkende factoren, die als bekend verondersteld kunnen worden, niet alleen voor het tandheelkundig onderwijs, maar

op het oogenblik op elk onderwijsgebied, zelfs niet alleen voor ons land. Alleen tikkert men hiermee geen opleiding in elkaar of geeft men er een richting mee aan — waarin deze te zoeken.

Onverantwoord is echter, dat geen der docenten een assistent bezit, die hem, zelfs op korten termijn, zou kunnen vervangen. Bedroevend voor degenen, die tot dit assistentencorps behooren. Bevindt er zich toch niet een onder, die voor eenige jaren groepen scheen, tot een hooger ambt, dan waarnemend afdelingsleider?

Zeer zeker hangt dit assistenten vraagstuk zeer innig samen met de mogelijkheid om het tandheelkundig onderwijs met succes te kunnen doceeren. Of gebrek aan werkkrachten alléén terug te voeren is tot vermindering der salarissen, betwijfel ik ten zeerste. Het zou toch ook kunnen zijn, dat de oudere geroutineerde geen ander werk vonden, dan zaalassistent, geen gelegenheid om zelfstandig te werken b.v. in de functie van demonstrator, 1e assistent bij een afdeling; belasting met het onderwijs van een of ander onderdeel van een vak enz.

Te betreuren is het, dat lectoren nu door het missen van deze zelfstandige werkers, zooals in het schrijven wordt medegedeeld: afdalen tot zwoegende *bedrijfslijders*, genoodzaakt om alles te controleren en zelf uit te voeren, waardoor hunne wetenschappelijke uitingen achterwege moeten blijven en alzoo de tandheelkunde in het algemeen van deze vruchten verstoken blijft; ofschoon in dit bestek het niet mogelijk is, het assistenten-vraagstuk in zijn geheel te bespreken, wil ik toch ook vermelden, dat er een tijd is geweest, dat de algemeene leiding het noodzakelijk vond, dat de oudere op hun tijd plaats maakten voor jongere assistenten en men er geen voordeel in zag een demonstrator, 1e assistent enz. bij het onderwijs te behouden.

Over de remmende werking op de resultaten van het onderwijs, veroorzaakt, door het groote aantal studenten, de gewijzigde mentaliteit van deze, de gemiddelde mindere begaafdheid en verantwoordelijkheidsgevoel, zou nog eens te praten vallen. Ik neem op gezag aan, dat deze tekortkomingen bestaan, maar toch niet in die mate, dat de begaafden niet de hun noodige portie kennis, zouden kunnen verwerven. Zij toch eerst zullen de kans benutten, die er bestaan om kennis te bemachtigen. Deze tegenwerkende factoren moeten nu toch al weer aan het verdwijnen zijn.

Al mogen de lectoren doorlopend op de vele bezwaren de aandacht der overheid hebben gevestigd, daarom behoeft men

in een onderwijs-commissie nog geen toezienend voogd te zien en bij voorbaat reeds een negatief resultaat verwachten van een gezamenlijk pogen tot verbeteren. Stilstand beteekent ook hier achteruitgang en bij de pakken neerzitten gebrek aan moed. Men onthoude er zich echter van, om van bevoegde zijde zich zelf in het geding te brengen, waardoor de mogelijk verontreinigde tandheeskundige wasch, kans loopt in het openbaar te worden behandeld.

Laten de wetenschappelijke werkers, de docenten en eenige practici niet naast elkaar, maar gezamenlijk zich beraden. Ik twijfel er niet aan of hunne arbeid zal worden gerugsteund door de geheele tandheeskundige professie.

A'dam 30-9-'25.

A. EDEL.

**„BEVOEGDE TANDTECHNICI VOLGENS DE WET
VAN 29 JUNI 1925”**

Met de toepassing van deze wet is reeds een begin gemaakt. In het Tijdschrift van Geneeskunde lazen wij, dat in het Noorden vier heeren zich gevestigd hadden als: „tandarts volgens de wet van 29 Juni 1925”. Een week later lazen wij dat dit een vergissing was; de titel moest luiden: „Bevoegd tandtechnicus volgens de wet van 1925”. Inmiddels kondigen de heeren zich aan als „tandheeskundige” en vernemen wij uit betrouwbare bron, dat aan drie van de vier die bevoegdheid ten onrechte is verleend, althans dat het nimmer in de bedoeling van den wetgever kan gelegen hebben, dezulken dit diploma te verschaffen.

Indien dit juist blijkt, zal het misje nog wel een staartje hebben. Ook over den titel zal nog wel een woordje te zeggen zijn.

Het is allerminst te verwonderen, dat degenen, die belast zijn met de uitvoering van dit merkwaardig product van wetgeving, te kampen hebben met de groote moeilijkheden door ons van te voren bij herhaling voorspeld!

NIET BEVOEGDE TANDTECHNICI

In het nummer van 1 Aug. j.l. van het „Tijdschrift voor Tandtechniek” vindt men onder den titel „*Samenwerking*” een redactioneel artikel van den volgende inhoud:

SAMENWERKING

In het Tijdschrift voor Tandheelkunde van 15 Juli j.l. komt van de hand van den heer Nord — Hoofdredacteur — een merkwaardig overzicht voor, geschreven naar aanleiding van de te Middelburg gehouden jaarvergadering der Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde.

Men is blijkens dat overzicht op de genoemde jaarvergadering eindelijk tot het inzicht gekomen, dat niet alle handelingen door onbevoegden — lees: tandtechnikers — in den mond van patiënten verricht, slechte gevolgen moeten hebben of zouden kunnen hebben. Bravo!!

Een stap verder en men zal onder de tandheekundigen tot de conclusie moeten komen, dat gedeeltelijke tandvervanging beter aan tandtechnikers zal kunnen worden overgelaten wijl tandtechnikers de meer bij uitstek gespecialiseerde beoefenaars zijn van dat gedeelte van de... tandheelkunde.

Maar laten we niet op de zaak vooruitloopen.

Men heeft ter jaarvergadering van de „Tandheekkundige Maatschappij” gelukkig ook eindelijk ingezien, dat organiseeren, ook van zelfstandig gevestigde tandtechnikers door de N. T. T. V. een organisatorische aangelegenheid dier organisatie zelf is en geen beletsel behoeft te zijn tot het samen organiseeren van een opleidingscursus voor tandtechnikers. Zoodat dus ten opzichte daarvan samenwerking tusschen „Maatschappij tot bevordering der Tandheekkunde” en Nederlandsche Tandtechnische Vereeniging in uitzicht gesteld is en we a.s. herfst de voorbereidende maatregelen zullen kunnen treffen tot het nemen van al die maatregelen, die voor het welslagen van een dergelijken cursus noodig zijn.

Het behoeft wel geen uitvoerig betoog, dat we over één en ander

verheugd zijn. Wij zijn altijd voorstanders geweest van samenwerking met de georganiseerde tandheelkundigen. Dat daarvoor jaren van strijd noodig waren sprak vanzelf. Dat uit dien strijd botsingen moesten ontstaan niet minder. Dat hij slechts de eenigste voorwaarde was om, zonder vernedering als gelijk berechtigden eenmaal voor een zelfde doel te zullen optrekken stond voor ons vast. Als resultaat: de gelijk berechtigde samenwerking zonder dat de N. T. T. V. ook maar iets in principieel opzicht heeft behoeven prijs te geven. Wij georganiseerden in de N. T. T. V. stellen er prijs op te verklaren, dat de komende samenwerking met de tandheelkundigen er eene zal zijn van loyaliteit en vertrouwen.

Het verheugt ons, dat de samenwerking tot stand is gekomen met de geheele „Maatschappij” en niet een minderheid daarvan of een gedeelte.

Daardoor zullen we ongetwijfeld tot een beter begripen van elkaar komen. De heeren Nord en Klinkhamer en Sanders om enkele te noemen, zullen ervaren, dat deze weg — de weg van de opleiding — méér zal bijdragen tot beperking van de onbevoegde en onbekwame uitoefening dan de oude methode van „bestrijding”. Ook wij willen in Holland tandheelkundigen en tandtechnikers ieder met een wel omschreven taak beschermd door de wet van den Staat. De tandtechniek aan de tandtechnikers. Dat zij onze leus!

Dat niet de heer Nord de schrijver was van het hier bedoelde overzicht is niet het eenige bewijs, voor het vluchtige lezen van den steller van dit artikel, die wel heel slecht begrepen heeft, wat de vergadering van de Maatschappij hiermede heeft bedoeld.

Het is jammer dat de eenling, die ter vergadering tegen de redactie der motie waarschuwde, achteraf gelijk gekregen heeft.

Aan den anderen kant echter is het goed, dat zoo tijdig reeds blijkt, hoe gevaarlijk de weg is, dien wij bijna bewandeld zouden hebben.

Het beruchte wetje van Juni 1925 heeft ons geleerd, welk soort van verrassingen tegenwoordig in ons landje mogelijk zijn.

En de heeren tandtechnici zullen dienen te begrijpen, dat van samenwerking geen sprake kan zijn, alvorens wij van hen een zeer duidelijke beginselverklaring hebben gekregen van wat er verstaan wordt onder: *tandtechniek*.

„De tandtechniek aan de tandtechnikers” vinden ook wij een prachtleuze. Mits men wél begripe dat dan tandtechniek beteekent: het tandtechnische werk in het laboratorium!

Niets minder, maar ook niets meer!

N.